

ÖZEL HAYATIN TARİHİ 5
Birinci Dünya Savaşından Günümüze

PHILIPPE ARIÈS (1914-1984)

Fransız tarihçi. Ortaçağ ve aile-çocuk tarihi uzmanı. 5 ciltlik *Özel Hayatın Tarihi* dizisinin genel editörü.

GEORGES DUBY (1919-1996)

Fransız tarihçi. Batı Avrupa'nın 10-13. yüzyıl tarihi uzmanı. *Özel Hayatın Tarihi* dizisinin genel editörü.

ANTOINE PROST (1933)

Fransız tarihçi. Orléans ve Paris-I Üniversitesinde ders verdi. 20. yüzyıl Fransız toplumu ve eğitim konularında çalıştı.

GÉRARD VINCENT (1922)

Fransız sosyolog ve tarihçi. Paris Siyasal Araştırmalar Enstitüsü eski profesörü. 20. yüzyıl Fransız toplumu uzmanı.

ŐEHŞUVAR AKTAŞ (1964)

Ankara'da doğdu. Ankara Charles de Gaulle Lisesini, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümünü bitirdi. Aynı bölümde yüksek lisans, ardından doktorasını yapan Aktaş, 1989-91 yıllarında Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümünde öğretim üyeliği yaptı. 1983'ten başlayarak birçok oyunda sahneye çıktı ya da yönetmenlik yaptı.

Özel Hayatın Tarihi 5

Birinci Dünya Savaşından Günümüze

© 2017 ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Histoire de la vie privée

Tome 5: De la Première Guerre mondiale à nos jours

© 2014, Editions du Seuil, 1987 & 1999

Kitabın Türkçe yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak

Genel Müdür Vedat Bayrak

Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu

Çeviren Şehsuvar Aktaş

Kitap Editörü Helin Çakır

Kapak Tasarımı Adnan Elmasoğlu

Sayfa Tasarımı Tülay Malkoç

ISBN 978-625-449-469-7

ISBN 978-625-449-458-1 (Takım)

ISBN 978-625-449-471-0 (Ciltli)

ISBN 978-625-449-463-5 (Ciltli Takım)

1. Basım: Ocak 2022

Baskı ve Cilt

Melisa Matbaacılık

Çiftelavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8 Bayrampaşa-İstanbul

Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

Sertifika no: 45099

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Alemdar Mahallesi Ticarethane Sokak No: 15 34110 Çağaloğlu-İstanbul

Tel: (0212) 511 53 03 (pbx) Faks: (0212) 519 33 00

www.alfakitap.com - info@alfakitap.com

Sertifika no: 43949

Özel Hayatın Tarihi

Ed. PHILIPPE ARIËS - GEORGES DUBY

5. CİLT

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞINDAN
GÜNÜMÜZE

Editör

Antoine Prost ve Gérard Vincent

Yazarlar

Sophie Body-Gendrot

Rémi Leveau

Kristina Orfali

Antoine Prost

Dominique Schnapper

Perrine Simon-Nahum

Gérard Vincent

Fransızcadan Çeviren

Şehsuvar Aktaş

ALFA

Philippe Ariès
ile
Fransız Akademi Üyesi ve
Collège de France Profesörü
Georges Duby yönetiminde

Sophie Body-Gendrot
Paris-IV Üniversitesi Profesörü

Rémi Leveau
Paris Siyasal Araştırmalar Enstitüsü Profesörü

Kristina Orfali
CADI – EHESS, Paris

Antoine Prost
Paris-I Üniversitesi Profesörü

Dominique Schnapper
Paris EHESS

Pierre Simon-Nahum
CNRS'de araştırmacı

Gérard Vincent
Paris Siyasal Araştırmalar Enstitüsü eski Profesörü

5. cildin editörü: Antoine Prost, Gérard Vincent

Cet ouvrage, publié dans le cadre du programme d'aide   la publication, bénéficie du soutien du Minist re des Affaires Etrang res, de l'Ambassade de France en Turquie et de l'Institut Français d'Istanbul.

eviriye ve yayına katkı programı çerçevesinde yayımlanan bu yapıt Fransa DıŐıŐleri Bakanlığının, Türkiye'deki Fransa Büyükelçiliđinin ve İstanbul Fransız Kültür Merkezinin desteğiyle gerçekleŐtirilmiŐtir.

İÇİNDEKİLER

Seçme Güçlüğü.....	9
<i>Gérard Vincent</i>	
1. ÖZEL HAYATIN SINIRLARI VE ALANLARI.....	15
<i>Antoine Prost</i>	
Emek.....	21
Aile ve Birey.....	58
Geçişler ve İç İçe Geçişler	106
2. SIRRIN TARİHİ Mİ?.....	147
<i>Gérard Vincent</i>	
Tarihin Sırları ve Sırrın Tarihi	149
Anlatılan Savaşlar, Konuşulmayan Savaşlar ve Kimlik Bilmecesi ..	192
Aile Sırları.....	238
Beden ve Cinsel Bilmece.....	301
3. KÜLTÜREL FARKLILIKLAR.....	389
<i>Gérard Vincent- Perrine Simon-Nahum</i>	
<i>Rémi Leveau - Dominique Schnapper</i>	
Katolikler: Düşsellik ve Günah	391
Komünist Olmak mı? Bir Var Olma Biçimi	424
Fransa'da Yahudi Olmak.....	456
Fransa'da Göçmen Olmak	485
4. YABANCI ÖRNEKLER Mİ?	517
<i>Sophie Body-Gendrot - Kristina Orfalı</i>	
Amerikan Örneği Üzerinden Fransız Özel Hayatı mı?	519
Bir Şeffaflık Modeli: İsveç Toplumunu	569

SONSÖZ	602
KAYNAKÇA	649
ÖZEL ADLAR DİZİNİ	649

tamadres.com

SEÇME GÜÇLÜĞÜ

GÉRARD VINCENT

Bu dizinin ilk cildinin *Giriş* yazısında Paul Veyne, “Roma uygarlığının Modern Batının temeli” olup olmadığını sorar (s. 13). Ve yanıtlar: “Hiçbir fikrim yok.” Erken ortaçağdan 14. yüzyıla uzanan dönem hakkında Georges Duby’se şöyle yazar: “Bu dönemle ilgili her şey şüpheli ve pek cılız” (s. 11). Bu nedenle, iklimbilim ve bazen nüfusbilim alanında tasarlanan uzun kitap dizileri, izleri görece çok olan günlük yaşama değinmekten kaçınan, mahremiyetin sınırlarına nüfuz etmeyi isteyen özel hayat tarihçisinin araştırmasının dışında yer alır.

BİR YIĞIN KAYNAK

Eski çağların tarihçileri için kaynaklar ender bulunurken zamanımıza ilişkin bir yığın kaynak var. Bu kaynaklar saymaya kalkılırsa başlı başına bir kitap olur, bu yüzden bu giriş yazısının (bilgi birikimi kaçınılmaz biçimde sınırlı olan) yazarı, bildikleriyle, bilinmesi “gerekenin” küçük bir kısıntısıyla yetinmek zorunda kalmıştır. Burada ilk seçim, genellikle kişisel “kültür” diye adlandırılan şeyi oluşturan, okunmuş ve elde tutulan o kısıntılar yığınca “seçilmiş” olmanın ötesinde zorunlu kılındı. Tarihçi ürettiği sözcelemeden asla ayrı durmaz: Bu paradoksu her tarih kitabının çürütülemez verilerin bilimsel çizelgesinden ziyade yazarının özyaşamöyküsü oldu-

ğunu iddia etmeye vardırımsızın, bu kitapta yer alan araştırmalarda çok kişisel bir yaklaşımın hâkim olduğunu itiraf etmeliyiz.

FRANSA'YA DAİR BİR SEÇİM

Belki de "Roma toplumu" ve "Hıristiyan Batı dünyası," *artefact*'lerden* ayrı şeylerdir ve belirgin çeşitliliğin yerini kesin bir teklige bırakan bütünlüklerin belirtisidirler. Buna karar vermek uzmanlara düşüyor. Ulusların ortaya çıkmasıyla, farklılıklar kendini belli eder ya da en azından tahmin edilebilir hale gelir, öyle ki bir *mafioso*'nun (mafya üyesinin) hayatının kapalılığını, İsveç yurttaşının hayatının (öyle olduğu ileri sürülen) şeffaflığıyla bir araya getiren bir özel hayat tarihi yazmak olanaksızdır (dahası ciddiyetsiz olur). Bu nedenle, *Özel Hayatın Tarihi*'nin bu son cildinin Fransa'ya ayrılmasına karar verdik (burada bir boyun eğme söz konusudur).

BİR ARAYA GETİRİLEMİYEN BİR YAP-BOZ

Araştırma alanımızı (yabancı modellerin olası etkisini dışlamaksızın) Fransa'yla sınırlamak, bir kez daha, bu topraklar üzerinde yaşayan, Fransız ya da göçmen olsun, erkek, kadın ve çocuk 55 milyon insanın tek tek teamülleri ve düşsellikleri içerisinde kim olduklarını söylemeyi amaçlayan bir metnin zorlayıcı boyutlarıyla bağdaşmayan bir döküm çıkarma iddiasında olmaktır ve bunu da 600 küsur sayfada anlatmak zorundadır: Okur için kalın bir kitap, araştırmacı için dar bir alandır bu. Bu insanlar tek tek incelenemediğine göre onları sınıflamak gerekiyordu, peki hangi sınıflandırma yöntemi benimsenmeliydi? Cinsiyet mi? Yaş mı? Bölgeler mi? Toplumsal sınıflar mı? Toplumsal mesleki kategoriler mi? Peki ya bu katalog ayrıcalıklı olsaydı; bunu bir, iki, hatta dört rakamla

* *Lat. Artis facta*: Doğal bir olaya ilişkin bir deneyim ya da gözlem sırasında karşılaşılan yapay veya rastlantısal kökenli yapı/olgu -çn.